

УДК 378.147.091.31: 37.041:

[615.1-057.875 : 378.22]

**ORGANIZATIONAL AND PEDAGOGICAL FOUNDATIONS OF SELF-
EDUCATIONAL ACTIVITY OF FUTURE PHARMACY MASTERS IN
MASTERING MARKETING AND MANAGEMENT DISCIPLINES
ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ САМООСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
МАЙБУТНІХ МАГІСТРІВ ФАРМАЦІЇ ПРИ ОПАНУВАННІ МАРКЕТИНГОВО-
УПРАВЛІНСЬКИХ ДИСЦИПЛІН**

Barjadze R.V. / Барджадзе Р.В.

Teacher / викладач

ORCID: 0000-0001-5041-3186

Cherkasy Medical Academy, Cherkasy, Khreshchatyk, 215, 18000

Черкаська медична академія, Черкаси, Хрещатик, 215, 18000

Анотація. У статті розглядаються особливості організації самоосвітньої діяльності магістрів фармації при вивченні дисципліни «Маркетинг і менеджмент у фармації» в умовах інформаційного освітнього середовища. Проаналізовано структуру та можливості системи управління навчанням Moodle для забезпечення ефективної самоосвітньої діяльності студентів. Досліджено особливості використання різних форматів навчальних матеріалів та інструментів платформи. На основі проведеного опитування магістрантів визначено основні переваги та труднощі організації самостійної роботи в електронному середовищі. Запропоновано педагогічні умови, що сприяють підвищенню ефективності самоосвітньої діяльності студентів при вивченні професійно-орієнтованих дисциплін. Результати дослідження можуть бути використані для вдосконалення організації самостійної роботи студентів в інформаційному освітньому середовищі медичних закладів вищої освіти.

Ключові слова: самоосвітня діяльність, інформаційне освітнє середовище, Moodle, магістри фармації, маркетинг і менеджмент у фармації, педагогічні умови, електронне навчання.

Вступ

Сучасні тенденції розвитку фармацевтичної освіти характеризуються зростанням ролі самоосвітньої діяльності студентів, що зумовлено необхідністю формування здатності до безперервного професійного розвитку майбутніх фахівців фармації. Особливої актуальності це питання набуває при підготовці магістрів фармації, які мають бути готові до самостійного оновлення професійних знань та навичок протягом усієї кар'єри [1].

Основна частина

Впровадження інформаційних технологій в освітній процес створює нові можливості для організації самоосвітньої діяльності студентів. Зокрема,

використання системи управління навчанням Moodle дозволяє забезпечити студентів необхідними навчальними матеріалами, організувати ефективну взаємодію між викладачем та студентами, здійснювати моніторинг навчальної діяльності. Сучасне інформаційне освітнє середовище надає широкі можливості для реалізації індивідуальної освітньої траєкторії та розвитку професійних компетентностей майбутніх фахівців фармацевтичної галузі.

Дисципліна «Маркетинг і менеджмент у фармації» є важливою складовою професійної підготовки магістрів фармації, оскільки формує компетентності, необхідні для успішної управлінської діяльності в фармацевтичній галузі. У своїх дослідженнях І.В. Бушуєва підкреслює, що впровадження дистанційних технологій навчання в систему фармацевтичної освіти створює сприятливі умови для самостійного опанування професійних дисциплін [2].

Сучасний освітній простір вимагає принципово нових підходів до професійної підготовки фармацевтичних кадрів, де пріоритетного значення набуває здатність до неперервного самонавчання та професійного розвитку. Інформаційно-освітнє середовище закладів вищої освіти стає ключовим інструментом формування конкурентоспроможного фахівця, здатного швидко адаптуватися до динамічних змін у фармацевтичній галузі.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю вдосконалення методів організації самоосвітньої діяльності студентів в умовах діджиталізації освітнього процесу. Особливого значення набуває пошук ефективних педагогічних підходів до організації самостійної роботи магістрів фармації при вивченні професійно-орієнтованих дисциплін з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

Метою дослідження є визначення та теоретичне обґрунтування педагогічних умов організації самоосвітньої діяльності магістрів фармації при вивченні дисципліни «Маркетинг і менеджмент у фармації» в інформаційному освітньому середовищі.

У цьому контексті варто звернути увагу на дослідження Ю.П. Карпенко, яка розглядає традиційні та інноваційні педагогічні засоби навчання здобувачів

освіти. Автор приділяє увагу конкретизації педагогічних засобів, які реалізуються в освітньому процесі студентів медичної академії, та аналізує форми та методи, яким надають перевагу здобувачі освіти під час опанування хімічних дисциплін. Використання таких підходів може бути корисним при організації самоосвітньої діяльності магістрів фармації [3].

Таким чином, інтеграція сучасних інформаційно-комунікаційних технологій та інноваційних педагогічних засобів у процес вивчення дисципліни «Маркетинг і менеджмент у фармації» сприятиме підвищенню ефективності самоосвітньої діяльності магістрів фармації та їх готовності до безперервного професійного розвитку [4].

Для досягнення поставленої мети визначено такі завдання дослідження:

1. Проаналізувати можливості системи управління навчанням Moodle для забезпечення самоосвітньої діяльності студентів.
2. Визначити основні переваги та труднощі організації самостійної роботи в електронному середовищі на основі опитування магістрів фармації.

Дослідження проводилось на базі факультету магістерської та бакалаврської підготовки № 2 Черкаської медичної академії протягом 2023-2024 навчального року. У дослідженні взяли участь 45 студентів другого (магістерського) рівня освіти ОП «Фармація» [5].

Дослідження виявило чіткі преференції студентів щодо форматів навчальних матеріалів. Найбільш ефективними для самостійного опанування визнано презентації та відеоматеріали (82% респондентів). Це підтверджує важливість візуалізації навчального контенту та необхідність подальшого розвитку мультимедійної складової курсу. Особливо це актуально для вивчення маркетингових стратегій та управлінських процесів у фармації, де наочність сприяє кращому розумінню матеріалу [6].

Аналіз відповідей респондентів щодо переваг використання електронного середовища (табл. 1) виявив кілька ключових аспектів: здобувачі освіти високо оцінюють можливість доступу до матеріалів у зручний час, що дозволяє ефективно планувати самостійну роботу; важливим фактором є також

можливість багаторазового перегляду складних тем та оперативність отримання зворотного зв'язку від викладача; система тестування в Moodle отримала позитивні відгуки завдяки можливості самоконтролю та підготовки до підсумкового оцінювання.

Таблиця 1 – Аналіз відповідей респондентів щодо переваг використання електронного середовища:

Показник	Категорія	Кількість здобувачів освіти	у відсотках
Частота відвідування Moodle	щодня	7	15 %
	2-3 рази на тиждень	35	78 %
	раз на тиждень	2	5 %
	рідше	1	2 %
Формат навчальних матеріалів	презентації	20	45 %
	відеоматеріали	17	37 %
	текстові матеріали	5	12 %
	інші формати	3	6 %
Час на самопідготовку (на тиждень)	до 1 години	7	15 %
	1-2 години	29	65 %
	2-3 години	5	12 %
	більше 3 годин	4	8 %
Способи отримання зворотного зв'язку	коментарі в Moodle	20	45 %
	оцінки в електронному журналі	11	25 %
	повідомлення в системі	9	20 %
	офлайн консультації	5	10 %

Водночас, дослідження виявило певні аспекти, що потребують вдосконалення. Зокрема, частина здобувачів відзначає потребу в більш детальних поясненнях до практичних завдань та розширенні бази ситуаційних задач з маркетингу та менеджменту. Це вказує на необхідність подальшого розвитку методичного забезпечення самостійної роботи та вдосконалення системи консультативної підтримки студентів [7].

Аналіз отриманих результатів (рис. 1) демонструє високу активність студентів у використанні платформи Moodle. Найбільша частка респондентів (78%) відвідує платформу 2-3 рази на тиждень, 15% роблять це щодня, 5% - раз на тиждень, і лише 2% звертаються до платформи рідше. Це свідчить про регулярність самостійної роботи більшості студентів.

Щодо форматів навчальних матеріалів, найбільшою популярністю користуються презентації (45%) та відеоматеріали (37%), що разом складає 82% від усіх форматів. Текстовим документам надають перевагу 12% опитаних, іншим форматам - 6%. Такий розподіл підкреслює важливість візуалізації навчального контенту для сучасних студентів.

Аналіз часу, який студенти витрачають на самопідготовку, показує, що більшість (65%) працює з матеріалами курсу 1-2 години на тиждень, 15% витрачають до години, 12% - від 2 до 3 годин, і 8% присвячують самостійній роботі більше 3 годин на тиждень. Такий розподіл може свідчити про оптимальний обсяг навчального матеріалу та ефективну організацію самостійної роботи.

Важливим аспектом організації самоосвітньої діяльності є система зворотного зв'язку. Найбільш популярним способом отримання відгуків від викладача є коментарі безпосередньо в системі Moodle (45%), на другому місці - оцінки в електронному журналі (25%), далі йдуть повідомлення в системі (20%) та офлайн консультації (10%). Така різноманітність каналів комунікації забезпечує гнучкість та індивідуальний підхід до потреб кожного студента.

Водночас, дослідження виявило певні аспекти, що потребують вдосконалення. Зокрема, частина студентів відзначає потребу в більш детальних поясненнях до практичних завдань та розширенні бази ситуаційних задач з маркетингу та менеджменту. Це вказує на необхідність подальшого розвитку методичного забезпечення самостійної роботи та вдосконалення системи консультативної підтримки студентів [8].

Висновки.

Проведене дослідження особливостей організації самоосвітньої діяльності магістрів фармації при вивченні дисципліни «Маркетинг і менеджмент у фармації» засвідчило ефективність використання системи управління навчанням Moodle як інструменту організації самоосвітньої діяльності студентів. Це підтверджується високою регулярністю використання платформи, де більшість студентів активно взаємодіє з навчальним контентом протягом тижня.

Дослідження виявило, що для самостійного опанування матеріалу студенти надають перевагу візуальним форматам - презентаціям та відеоматеріалам, що становить 82% від усіх форматів. Такий вибір вказує на необхідність подальшого розвитку мультимедійної складової навчального контенту при розробці матеріалів для самостійної роботи.

Важливим показником ефективності організації самостійної роботи є оптимальний розподіл часу, який студенти витрачають на роботу з матеріалами курсу. Переважна більшість респондентів присвячує самопідготовці 1-2 години на тиждень, що свідчить про збалансованість навчального навантаження та раціональну структуру навчальних матеріалів.

Система зворотного зв'язку, реалізована через різні інструменти Moodle, забезпечує ефективну комунікацію між викладачем та студентами, що є важливим фактором успішної самоосвітньої діяльності. Перспективами подальших досліджень є розробка методичних рекомендацій щодо вдосконалення системи організації самоосвітньої діяльності студентів в інформаційному освітньому середовищі медичних закладів вищої освіти.

Література:

1. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 23.11.2024).
2. Бушуєва І.В. Впровадження дистанційних технологій навчання у фармацевтичну освіту. *Фармацевтичний часопис*, 2021, № 3, с. 45-50. Спірін О. М. Теоретичні та методичні засади професійної підготовки майбутніх учителів

інформатики за кредитно-модульною системою. Київ : НПУ, 2020. 278 с.

3. Карпенко Ю.П. Педагогічні засоби вивчення хімічних дисциплін у медичній академії. *Здоров'я, освіта, суспільство*, 2023, № 2, с. 51-58.

4. Морзе Н. В. Моделі ефективного використання інформаційно-комунікаційних та дистанційних технологій навчання у вищому навчальному закладі. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2023. № 2. С. 38-45.

5. Биков В. Ю. Технології хмарних обчислень, ІКТ-аутсорсинг та нові функції ІКТ-підрозділів навчальних закладів і наукових установ. *Інформаційні технології в освіті*. 2021. № 10. С. 8-23.

6. Котвіцька А. А. Інноваційні підходи до якісної підготовки фармацевтичних кадрів. *Фармацевтичний журнал*. 2022. № 4. С. 7-13.

7. Сидорчук Н. Г. Розвиток самоосвітньої компетентності майбутніх фахівців в умовах сучасного освітнього простору. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. 2021. Вип. 2. С. 26-30.

8. Жалдак М. І. Проблеми інформатизації навчального процесу в закладах освіти. *Інформаційні технології в освіті*. 2023. № 3. С. 15-21.

References:

1. Law of Ukraine "On Higher Education" dated 01.07.2014 No. 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (accessed: 23.11.2024).
2. Bushuieva, I.V. (2021). Implementation of distance learning technologies in pharmaceutical education. *Pharmaceutical Journal*, (3), 45-50.
3. Karpenko, Yu.P. (2023). Pedagogical means of studying chemical disciplines in medical academy. *Health, Education, Society*, (2), 51-58.
4. Morze, N.V. (2023). Models of effective use of information-communication and distance learning technologies in higher education institutions. *Information Technologies and Learning Tools*, (2), 38-45.
5. Bykov, V.Yu. (2021). Cloud computing technologies, ICT outsourcing and new functions of ICT departments in educational institutions and scientific establishments. *Information Technologies in Education*, (10), 8-23.
6. Kotvitska, A.A. (2022). Innovative approaches to quality training of pharmaceutical personnel. *Pharmaceutical Journal*, (4), 7-13.
7. Sydorchuk, N.H. (2021). Development of self-educational competence of future specialists in the modern educational space. *Bulletin of Zhytomyr Ivan Franko State University*, (2), 26-30.
8. Zhaldak, M.I. (2023). Problems of informatization of the educational process in educational institutions. *Information Technologies in Education*, (3), 15-21.

Abstract. The article explores the organization of self-educational activities for pharmacy masters studying "Marketing and Management in Pharmacy" within an information educational environment. Conducted at Cherkasy Medical Academy with 45 master's students, the research

analyzes the Moodle learning management system's capabilities, identifying key advantages and challenges of independent electronic learning through comprehensive student surveys.

The study reveals significant insights: 78% of students use Moodle 2-3 times weekly, 82% prefer visual learning materials (presentations and videos), and 65% spend 1-2 hours weekly on self-preparation. By proposing effective pedagogical conditions and emphasizing multimedia content and flexible communication strategies, the research provides valuable recommendations for enhancing self-educational activities in medical higher education.

Key words: *self-educational activity, information educational environment, Moodle, pharmacy masters, marketing and management in pharmacy, pedagogical conditions, e-learning.*

Стаття відправлена: 25.03.2025 р.

© Барджадзе Р.В.